

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ**

**Затверджено на засіданні кафедри філософії
філософського факультету
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.
Завідувач кафедри філософії
проф. Анатолій КАРАСЬ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

**що викладається в межах ОНП “Фізика та
астрономія” третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
Е5 Фізика та астрономія**

2025-2026 навчальний рік

Назва освітньої компоненти	Філософія
Адреса викладання освітньої компоненти	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена освітня компонента	Філософський факультет, кафедра філософії, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Е Природничі науки, математика та статистика Е5 Фізика та астрономія
Викладачі освітньої компоненти	Карась Анатолій Феодосійович, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії; Рижак Людмила Віталіївна, доцент, кандидат філософських наук, в.о. декана філософського факультету, доцент кафедри філософії; Дахній Андрій Йосипович, доцент, доктор філософських наук, завідувач кафедри історії філософії; Синиця Андрій Степанович, професор, доктор філософських наук, професор кафедри історії філософії; Сафонік Лідія Миколаївна, доцент, доктор філософських наук, професор кафедри філософії; Скринник Зоя Едуардівна, професор, доктор філософських наук, професор кафедри філософії; Добропас Ірина Олександрівна, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Лосик Ореста Миколаївна, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Поляруш Борис Юрійович, доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Контактна інформація викладача (-ів)	проф. Карась А.Ф. anatoliy.karas@lnu.edu.ua доктор філос. наук Дахній А.Й. andriy.dakhniy@lnu.edu.ua проф. Сафонік Л.М. lidiya.safonik@lnu.edu.ua проф. Синиця А.С. andrii.synysia@lnu.edu.ua доц. Рижак Л.В. lyudmyla.ryzhak@lnu.edu.ua доц. Поляруш Б.Ю. borys.polyarush@lnu.edu.ua доц. Добропас І.О. iryna.dobropas@lnu.edu.ua доц. Лосик О.М. oresta.losyk@lnu.edu.ua проф. Скринник З. Е zoia.skrynnyk@lnu.edu.ua

Консультації з питань навчання відбуваються	Щопонеділка: 13.00-14.30 год. (кафедра історії філософії, вул. Університетська, 1, ауд. 303) 15.05-16.40 год. (кафедра філософії, вул. Університетська, 1, ауд.316), або в день проведення лекційних (практичних) занять.
Сторінка розміщення освітньої компоненти	https://physics.lnu.edu.ua/academics/postgraduates http://filos.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про освітню компоненту	Освітня компонента «Філософія» є обов'язковою освітньою компонентою (навчальною дисципліною) освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, яка викладається у 1 семестрі в обсязі 4 кредити ЄКТС (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація освітньої компоненти	Подаються особливості філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією. Характерні ознаки лінгвістичного повороту, витоки аналітичної філософії та її сучасний стан. Розглядається позитивістська та екзистенційна традиції в сучасній філософії як парадигмальне виявлення сентизму та антисайєнтизму. Зазначається роль та значення метафізики та онтології в аспекті некласичної філософії. Вивчається природа знання, джерела його істинності та межі наукового пізнання та проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці. Особлива увага приділяється розгляду класичної, некласичної й посткласичної моделі розвитку науки, філософська антропологія і проблема людини, соціальна філософія та філософія історії й культури, та ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотична обумовленість.
Мета та цілі освітньої компоненти	Формування комплексу знань про головні особливості філософського та інтелектуального процесу в ХХ – початку ХХІ століть в їхньому зв'язку з сучасним цивілізаційним, соціальним, культурним і науковим поступом.
Література для вивчення освітньої компоненти	Обов'язкова (базова) 1. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за науковою редакцією В. П. Мельника та А. С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 568 с. 2. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму : сайт URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Anderson_Benedict/Uiavleni_spilnoty.pdf 3. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролеєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ : Дух і Літера, 2020. 416 с. 4. Гусев В. І. Метафізика: проблеми, принципи, поняття : лекційний курс. Київ : Каравела, 2020. 5. Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 488 с. 6. Карась А. Виклики сучасної глобалізації і філософія // Людина і суспільство: філософські, психологічні та політологічні виміри. У 3-х книгах. Книга перша. Монографія за ред. чл.-кор. НАН України, проф. Мельника В. П. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 40-183.

7. Конверський А. Є. Критичне мислення. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 370 с.
8. Кун Т. Структура наукових революцій. IX. Природа і необхідність наукових революцій // <http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn10.htm>
9. Мельник Володимир. Філософія науки: знання, техніка, людина : монографія / Володимир Мельник. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. – 884 с.
10. Мельник В. П. Філософія і наукова раціональність // Людина і суспільство: філософські, психологічні та політологічні виміри. У 3-х книгах. Книга перша. Монографія за ред. чл.-кор. НАН України, проф. Мельника В. П. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 11-40.
11. Найчук А.В., Ганаба С.О. Філософія історії. Кам'янець-Подільський, 2020. : URL: <https://politkaf.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/naichuk-a.v.-filosofia-istorii.-navchalnyj-posibnyk.pdf>
12. Олтрейд Дагого. Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту: наука і технології, що змінили світ / пер. з англ. І. Возняка. Харків : Віват, 2021. 368 с.
13. Пролєєв С., Зимовець Р., Кобець Р. Дискурси у глобальному світі. Дух і літера, 2023.
14. Синиця А. С. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017.
15. Філософські основи наукових досліджень. Київ : Інтерсервіс, 2019.
16. Karas, A. Civil Feelings as the Civilizational Capital. Modern Philosophy in the Context of Intercultural Communication: collective monograph. Lviv-Toruń:Liha-Pres. 2019. P. 73-106. doi: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-173-5/73-106>

Допоміжна (додаткова)

17. Бебик В., Куйбіда В., Мякушко Н. Сталий розвиток і соціальна глобалістика. Київ : Талком, 2022. 255 с.
18. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості : URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Habermas_Jurgen/Strukturni_peretvorennia_u_sferi_vidkrytosti/
19. Гаек Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії : URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Haiek_Fridrikh/Pravo_zakonodavstvo_ta_svoboda_Nove_vykladennia_s_hyrokykh_pryntsypiv_spravedlyvosti_ta_politychnoi_e/
20. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022.
21. Грінфельд Лія. Типи націоналізму. Націоналізм. Антологія. К. : Смолоскип, 2000.
22. Єрмоленко А. М. Соціальна філософія у структурі соціогуманітарних наук / Анатолій Єрмоленко. Філософська думка. 2020. № 5. С. 6–22 : URL: <https://doi.org/10.15407/fd2020.05.006>. <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/19760>

	23. Дахній А. Мартін Гайдеггер та екзистенційна філософія: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 250 с. 24. Ділі Джон. Основи семіотики. Друге видання. Пер. з англ. й наук. ред. А. Карася. Львів: Арсенал, 2000. 232с. https://chtyvo.org.ua/authors/Deely_John/Osnovy_semiotyky/ 25. Лакатош І. Історія науки та її раціональні реконструкції. Психологія і суспільство. Тернопіль, 2016. № 3. С. 13-23 :URL:http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/6495/1/%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%88%20%D0%86..pdf 26. Ланюк Євген. Правда, свобода і влада в епоху «постправди»: Мішель Фуко versus Чарльз Тейлор // Людина і суспільство: філософські, психологічні та політологічні виміри. У 3 -х книгах. Книга перша. Монографія за ред. чл.-кор. НАН України, проф. Мельника В. П. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 337-366. 27. Рижак Л. Людина в глобально-нестабільному світі: солідарна відповідальність за майбутнє / Л. Рижак // Людина і суспільство. Кол. монографія. Т.1. Переусвідомлення буття людини під впливом глобальних викликів: ідентичність і свобода самовираження. – Львів: ЛНУ, 2022. – С. 126-147 (1 д.а.) 28. Рижак Л. В. Філософія : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 29. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Київ: Наш формат, 2019. С. 544–569; 585–598 (електронна книга). URL: https://drive.google.com/file/d/1KwMWOJ_dI82tC02ot_fIO6R4Sr2mMjXz/view 30. Сафонік Л. Сенс життя крізь призму сучасного українського досвіду в глобалізованому світі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. Вип. 1 (95). 2024. С. 131-139. DOI 10.35433/PhilosophicalSciences.1(95).2024.131-139 https://eprints.zu.edu.ua/41131/ 31. Соціальна відповідальність як основна цінність інституціалізації сучасного суспільства. Київ : Наукова думка, 2016. 302, [1] с. 32. Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022.		
Обсяг освітньої компоненти та її тривалість	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="656 1268 1232 1492"> Денна форма навчання: 4 кредити – 120 год. (з них: 32 годин лекційних занять 32 годин семінарських занять) 56 годин самостійної роботи. </td> <td data-bbox="1232 1268 2132 1492"> Заочна форми навчання: 4 кредити – 120 год.(з них: 12 годин лекційних занять) 108 годин самостійної роботи. </td> </tr> </table>	Денна форма навчання: 4 кредити – 120 год. (з них: 32 годин лекційних занять 32 годин семінарських занять) 56 годин самостійної роботи.	Заочна форми навчання: 4 кредити – 120 год.(з них: 12 годин лекційних занять) 108 годин самостійної роботи.
Денна форма навчання: 4 кредити – 120 год. (з них: 32 годин лекційних занять 32 годин семінарських занять) 56 годин самостійної роботи.	Заочна форми навчання: 4 кредити – 120 год.(з них: 12 годин лекційних занять) 108 годин самостійної роботи.		

Очікувані результати навчання

Після завершення навчання здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти буде **знати:**

Особливості картезіанського, раціоналістичних та ірраціоналістичних світоглядних та парадигмальних підходів в концептуалізації знань; актуальна проблематика, тенденції розвитку сучасних філософських теорій; головні глобалізаційні виклики, що виникли перед світовою й українською спільнотами; особливості інформаційного суспільства та запити щодо нових потреб інтелектуального та етичного розвитку людини; особливості та проблеми сучасного громадянського, соціального і культурного розвитку, що обумовлені глобалізаційними викликами.

вміти:

Інтегрувати загальнонаукові знання, сучасні філософські методи пізнання та парадигмальні підходи в науково-дослідну роботу.

Критично оцінювати світоглядно-концептуальні обґрунтування перспектив людського розвитку з врахуванням їхнього гуманістичного та етичного потенціалу.

Освітня компонента передбачає формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких загальних (ЗК) та спеціальних (фахових) компетентностей (СК), визначених освітньо-науковою програмою:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

СК02. Здатність відстежувати тенденції розвитку фізики та/або астрономії, їх прикладних застосувань, критично переосмислювати наявні знання та методи фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

В результаті засвоєння освітньої компоненти здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти досягне наступних програмних результатів навчання (ПРН), визначених освітньо-науковою програмою:

РН01. Мати сучасні концептуальні та методологічні знання з фізики та/або астрономії та дотичних до них міждисциплінарних напрямів, а також необхідні навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень з метою отримання нових знань та/або здійснення розробок та інновацій.

РН02. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку фізики та/або астрономії, а також дотичних міждисциплінарних напрямів.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичних і експериментальних досліджень, математичного моделювання, комп'ютерного експерименту, а також наявні літературні дані.

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи природничих наук, а також методологію наукових досліджень, місце фізики в системі наукових знань як методологічної основи природничих, інженерних наук та технологій; застосувати їх у власних дослідженнях у сфері фізики та/або астрономії та у викладацькій діяльності.

Форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
Ключові слова	Світогляд, комунікативна філософія, аналітична філософія, соціальна філософія, соціогуманітарне пізнання, метафізика і онтологія, національна ідея, свобода, сталий розвиток, державотворення,
Теми	Додаються у СХЕМІ освітньої компоненти
Підсумковий контроль, форма	Екзамен (комбінований, з представленням ІНДЗ)
Пререквізити	Вивчення освітньої компоненти ґрунтується на успішно засвоєних знаннях з соціогуманітарних освітніх компонент, достатніх для сприйняття категоріального апарату щодо сучасних тенденцій державотворення, розуміння наукових джерел з предмету. Успішно засвоєні знання з освітньої компоненти «Філософія» аспірант паралельно використовує під час участі в Науковому семінарі.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання	Лекція, евристична бесіда, пояснення. Інтерактивні методи (робота в малих групах, метод проєктів), методи імітації (конференція, панельна дискусія). Мультимедійна презентація, ілюстрування, демонстрування, дискусія, розв'язування завдань. Застосування електронних технологій та графічного дизайну для презентації результатів дослідження (ІНДЗ) - презентація наукових продуктів, виконання індивідуальних завдань. Використання віртуального навчального середовища Львівського національного університету імені Івана Франка (робота з електронними освітніми ресурсами, з використанням технологій змішаного (дистанційного) навчання, системи електронного навчання Moodle).
Необхідне обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет (універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси та програмні продукти), електронні бібліотечні ресурси.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні/самостійні/контрольні заміри, тощо: максимальна кількість балів 50; • іспит: максимальна кількість балів 50 (20 балів за результатами ІНДЗ, 30 балів усна відповідь за білетами). <i>Політика виставлення балів.</i> Оцінювання проводиться за 100-бальною національною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: оцінка складається із кількості балів нарахованих за виконання самостійних робіт та індивідуальних завдань. Враховуються бали, набрані на поточних заняттях, за самостійну роботу і бали за виконання ІНДЗ. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час семінарів (пропуски занять не допускаються, відсутність на семінарському занятті дорівнює академічній заборгованості). фіксується

в журналі оцінкою 0 балів, яка повинна бути ліквідована.

Оцінювання здійснюється за рівнем засвоєння теоретичного матеріалу, здатністю аналізувати основні концепції, напрями, проблеми, умінням застосовувати філософську методологію. Враховується повнота та логічність відповідей, наукова аргументація та самостійність висновків.

Оцінювання базується на глибині розуміння сучасних тенденцій розвитку філософії та кола її питань та викликів, здатності критично оцінювати вітчизняні й зарубіжні течії та школи, та їх представників і першоджерела філософських тестів, умінні проводити порівняльний аналіз і формулювати власні висновки. Враховується здатність інтегрувати отримані знання для вирішення практичних і дослідницьких завдань у своїй галузі.

1. Самостійна робота здобувачів (СРЗ)

Максимальна кількість балів – 30 балів

Самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі. 3 бали за одну СРЗ

2. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

«Теоретико-методологічна презентація наукового дослідження»

Максимальна кількість балів – 20 балів

Робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі 20 балів

робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог 15 балів

робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог 10 балів

робота не захищена та виконана з порушення методичних рекомендацій 1 бал

робота не виконана 0 балів

3. Додаткові бали

Максимальна кількість балів – 2 бали

Нарахування додаткових балів відбувається за написання тез доповідей / участь у діяльності наукової студії / участь у наукових семінарах та круглих столах / участь у заходах неформальної освіти (за отримання сертифікатів про проходження навчання на різних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), бали зараховуються, якщо сума балів не перевершує їх максимальну кількість 2 бали

4. Екзамен

(комбінована форма)

Максимальна кількість балів – 50 балів

Кожен екзаменаційний білет складається із завдань двох рівнів складності (комбінована форма).

1. Перший рівень – ІНДЗ 20 балів

2. Другий рівень – відповіді за білетами 30 балів
Поточний та підсумковий контроль (екзамен)

РАЗОМ – 100 балів

Недоброчесними діями є: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням, списування і плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що здобувачі відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу.

Академічна доброчесність: письмові роботи (ІНДЗ) повинні бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Література: Література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачами виключно в освітніх цілях, та без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Консультації в умовах дистанційного навчання. У разі дистанційного навчання здобувачеві необхідно щотижня завантажувати виконані завдання у папку спільного доступу в системі TEAMS та/або хмарне сховище OneDrive, GoogleDrive з відкритим доступом, для загального ознайомлення здобувачів, чи/або зауважень, а також для оцінювання виконання завдання викладачем освітньої компоненти.

Політика щодо академічної доброчесності. Львівський національний університет імені Івана Франка плекає фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в Університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Політика академічної доброчесності є принципово важливою – в Університеті діє «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка», розміщено за покликанням: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf. У кожному сумнівному випадку, де здобувач невпевнений щодо доброчесного використання наукових матеріалів, необхідно проконсультуватись щонайменше з одним викладачем.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин, воєнні дії) навчання може відбуватись в онлайн форматі. Здобувачі зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів

	робіт, передбачених освітньою компонентою. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до екзамену	ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТУ З ФІЛОСОФІЇ 1. Основні підходи до розуміння і визначення філософії. Епістемний та софійний тип філософування 2. Філософія і наука. Науковий статус філософії. Філософські та наукові методи. 3. Предмет філософії та його історична еволюція. 4. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. 5. Структура філософського знання. 6. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії. 7. Поняття світогляду. Філософія як теоретична форма світогляду. 8. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. 9. Соціальна та історична міфотворчість. Соціальні міфи ХХ т. 10. Філософія в контексті культури. Культура та особливості національного світобачення. 11. Філософія як рефлексія духовності в культурі. 12. Специфіка філософського розуміння людини. Поняття природи, істотності та існування людини. 13. Соціально-субстанційна концепція людини в марксизмі. Проблема відчуженого існування людини. 14. Атеїстичний варіант екзистенціалізму. Людська екзистенція як «больова точка» філософії та літератури ХХ ст. А. Камю. Ж.-П.Сартра. 15. Натуралістична інтерпретація людини в бігевіоризмі, соціобіології та класичному психоаналізі. 16. Людина в інтерпретації неопсихоаналізу. К. Юнг. Е. Берн. 17. Функціонально-ціннісна інтерпретація людини у філософії Ф.Ніцше. 18. Духовна сутність людини у концепції М. Шелера. 19. Ексцентрична сутність людини у філософії Г. Плеснера. 20. Сутність людини як іманентна суперечність буття в гуманістичному психоаналізі Е. Фрома. 21. Філософія М. Гайдеггера: питання про сенс буття і питання про істину. 22. Філософія Карла Ясперса у контексті духовної ситуації двадцятого століття. Концепція "осьового часу". 23. Лінгвістичний поворот у філософії: його витoki та трансформація. 24. Функціональні особливості мови з погляду семіотики. Мова як комунікативна і моделювальна системи. 25. Мова, ментальність, штучний інтелект. Мова як спосіб соціальної комунікації, мислення й розуміння. 26. Постмодерністське розуміння свободи у науковій, мистецькій та соціальній рефлексії. 27. Дискурсивні особливості постмодерністського «стану духу» . 28. Феноменологічна інтерпретації мислення і свідомості. Поняття феноменологічної редукції та інтенціональності свідомості. 29. Види, рівні і форми пізнання. Роль інтуїції у пізнанні.

30. Поняття методу, стилю та методології наукового пізнання.
31. Методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання.
32. Риси класичної науки. Лінійно-кумулятивна модель класичної науки.
33. Матеріалістична діалектика як методологія класичної науки та її межі.
34. Риси некласичної науки. Лінійно-некумулятивна модель розвитку
35. Некумулятивна модель розвитку науки К. Попера.
36. Методологія розвитку науки як зміни науково-дослідницьких програм І. Лакатоша.
37. Нелінійна некумулятивна модель науки Т. Куна. Поняття наукової парадигми
38. Синергетика як методологія постнекласичної науки.
39. Принципи проліферації та неспівмірності постнекласичної науки. П. Фосрабенд.
40. Віртуалізація та перспективи розвитку науки в ХХІ ст.
41. Герменевтика як методологія гуманітарного пізнання.
42. Феноменологічний метод у філософії та науці: соціологія, психологія, філософія релігії.
43. Структуралізм як метод соціогуманітарного пізнання.
44. Предмет соціальної філософії. Некласична парадигма розуміння соціальних процесів.
45. Філософія і політика. Роль філософії в концептуальному обґрунтуванні політики.
46. Нація в структурі суспільства. Проблема націоналізму.
47. Поняття громадянського суспільства, його структура та проблеми становлення в Україні
48. Історія як предмет філософського пізнання. Проблеми філософії історії в соціологічній концепції М.Вебера та Г.Зімеля.
49. Історична міфологія ХХ ст. Міфи і архетипи історії.
50. Християнська філософія історії. Основні напрямки християнської філософії історії в ХХ ст.
51. Філософія історії ХХ століття: О. Шпенглер, А Тойнбі. К. Попер.
52. Смысл історії та її мета. Філософія історія К.Ясперса.
53. Соціальні концепції в Україні: М. Драгоманов, І. Франко;
54. Консервативні концепції суспільного розвитку: П. Куліш, В. Липинський;
55. Ліберально-націоналістичні концепції в Україні: Т. Зіньківський, М, Міхновський, Д. Донцов.
56. Особливості розвитку філософії в Україні в радянську добу. Філософія та ідеологія: проблема співвідношення.
57. Виклики перед українською філософією сьогодення. Проблема формування нової системи вартостей.
58. Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика.
59. Глобально-технократичний підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер.
60. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон.
61. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?

	62. Глобалізація як цивілізаційний феномен. Етапи глобалізаційної інтеграції. 63. Науково-технічний прогрес: тенденції, риси і ризики глобалізації. Глобальні загрози людству. 64. Римський клуб: глобальне прогнозування розвитку людства. 65. Сталий розвиток як ідея гідного життя людини. Імперативи сталого розвитку.
Опитування	Анкету-оцінку, з метою оцінювання якості курсу, буде подано по завершенню курсу

СХЕМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1 семестр, I курс

Тижд./ дата	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття, лекція, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література *** Ресурси в інтернеті	Завдання, год. (на самостійне опрацювання та індивідуальні завдання)	Термін виконання
1-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 1. Філософія перед сучасними викликами. Головні ідеї та принципи переусвідомлення класичної й зокрема картезіанської філософської парадигми, яке відбувається під впливом «лінгвістичного повороту», семіотики, практичної філософії, інформаційного суспільства та сучасної когнітивної науки. Визначення ключових викликів перед сучасною філософією в контексті дискусії, висвітленої на 22 та 23 Світових конгресах філософії в 2008 та 2013 роках. Семіотичне підґрунтя сучасного філософського дискурсу. Філософія перед загрозами нігілізму та цинічного розуму (деструкції раціонального дискурсу).	лекція – 4 години	Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С.35–56.	Олтрейд Дагого. Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту: наука і технології, що змінили світ / пер. з англ. І. Возняка. Харків : Віват, 2021. 368 с. Karas, A. F. (2019) From practical reason to practical philosophy: implication of the presence of civil status. Comprehension of the formation of the world in different philosophical approaches: Collective monograph / Z. M. Atamaniuk, Ye. R. Borinshtein, etc. Lviv-Toruń: Liha-Pres, (SENSE) P. 192-217. Karas, Anatolij. Civil Identity as Ethical Self-Determination. Proceedings of the XXIII World Congress of Philosophy. Volume 68, Greece. 2018. P. 65-69. Web of Science: WOSUID: 10.5840/wcp232018681513 Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролєєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. К.: Дух і Літера, 2020. 416 с.	Чим відрізняється філософське знання від наукового на рівні предмету, методу, способів аргументації? Прокоментуйте визначення філософії за ЮНЕСКО: «Філософія – це наука (у широкому значенні слова), яка торкається універсальних проблем людського буття та існування, і вчить людину критично мислити»	2-й навчальний тиждень 4 год
2-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предметна науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія,	семінарське заняття – 4 години Панельна дискусія	Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.	Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. Слотердайк П. Критика цинічного розуму. – К.: тандем, 2002. – 544 с. Карась А. Реальність у класичній і некласичній епістемології та її переусвідомлення / А. Карась // Вісник Львівського національного університету. Філософські науки. Випуск № 10, 2007. – С. 41-53. Після філософії: кінець чи трансформація? – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.	Чим відрізняється філософське знання від наукового на рівні предмету, методу, способів аргументації? Які актуальні проблеми розвитку людства вимагають філософського осмислення? Які функції філософії найбільш затребувані у сучасному світі?	4 год

	аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії					
3-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 2. Філософія ХХ ст. Комунікативний поворот. Закономірності розвитку західної філософії у ХХ сторіччі, передовсім у її «континентальному» варіанті. Розглядаються ті течії, напрями і вчення, які виявляють комунікативну переорієнтацію мислення – діалогічна філософія, екзистенціалізм, філософська герменевтика, комунікативна теорія. Незважаючи на всі відмінності між ними, їх об'єднує наголос на вагомості інтерсуб'єктивних відносин у ситуації плюралістичних суспільств глобалізаційної епохи. Водночас у лекції підкреслюється і актуалізація проблематики Іншого.	лекція – 2 години	Дахній А. Людське існування в горизонті смерті: рефлексія екзистенційного мислення / А. Дахній // Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. № 9 – Львів, 2006. – С.24-35.	Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч. Посібник / А. Дахній – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 488с. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. К. : Дух і Літера, 2019. С. 15–28. URL: http://library.lol/main/9B4C5AC52B23EAEF66E0C0048555A221 Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Київ: Наш формат, 2019. С. 544–569; 585–598 (електронна книга). URL: https://drive.google.com/file/d/1KwMWOJ_dI82tC02ot_fI06R4Sr2mMjXz/view	В чому виявляється філософсько-антропологічна особливість комунікативної філософії та філософії діалогу. Яке пов'язання поміж розумінням комунікації в педагогічних дисциплінах та філософії? Особливості діалогу в філософії та педагогічній майстерності.	3-й навчальний тиждень 2 год
3-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Філософія, світогляд і культура. Філософія як рефлексія духовності в культурі. Соціальна та історична міфотворчість. Соціальні міфи ХХ т. Філософія в контексті культури. Культура та особливості національного світобачення. Філософія як рефлексія духовності в культурі.	семінарське заняття – 2 години Семінар-дискусія	Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 35–56.	Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. К.: Обереги, 2003. 144 с. Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. Потебня О. Мова, національність, денационалізація: Статті і фрагменти. – Нью-Йорк: УВАН США, 1992. – 155 с. Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 35–56. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – Мюнхен-Львів: УВУ, 1994. – 175 с.	У чому полягають особливості міфологічного світосприймання і мислення? Які особливості міфологічного світосприйняття дійсності у ХХ столітті? Чим соціальна міфотворчість відрізняється від історичної? Яким є становище релігії у сучасному світі? Чи може науково-технічний прогрес з часом витіснити релігію?	
4-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 3. Аналітична філософія. Лінгвістичний поворот. Аналітична філософія є одним з провідних напрямів сучасної філософської думки у світі, який особливу увагу приділяє вивченню мови і її стосунку до свідомості, а також проблемам референції, істини, смислу і значення. Як філософська традиція з понад столітньою історією вона орієнтована на науку, емпіричні факти й пошук істиннісних знань. Щоб зрозуміти специфіку аналітичної філософії, з'ясуємо передумови її становлення, специфіку і	лекція – 2 години	Hacker P. M. S. Analytic Philosophy: Beyond the Linguistic Turn and Back Again /Peter M. S. Hacker //The Analytic Turn: Analysis in Early Analytic Philosophy and Phenomenology / [Beany M.	Synytzia A. S. Reception of I. Kant's Logico-Epistemological Ideas in Analytic Philosophy. Modern Philosophy in the Context of Intercultural Communication: collective monograph / Z. M. Atamaniuk, Ye. R. Borinshtein, N. P. Hapon, Yu. A. Dobrolyubaska, etc. Lviv – Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 157–174. DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-173-5/157-174 . The Journal for the History of Analytical Philosophy / ed. A. Yap. URL: https://jhaponline.org/jhap/about/editorial	У чому сутність лінгвістичного повороту у філософії? Які головні розробляє сучасна когнітивна наука? Запропонуйте характеристики головних принципів концепції «втіленого розуму».	4-й навчальний тиждень 2 год

	перспективи розвитку й дамо відповідь на запитання, яке значення в її поступі займає лінгвістичний поворот, що й став характерною особливістю філософування у наш час.		(Ed.]. -London : Routledge, 2007. - P.125-141.	team. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості: монографія – А. Синиця - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017.		
4-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Проблема людини у філософії ХХ ст.: екзистенційний та субстанційний підходи Специфіка філософського розуміння людини. Поняття природи, істотності та існування людини. Соціально-субстанційна концепція людини в марксизмі. Проблема відчуженого існування людини. Атеїстичний варіант екзистенціалізму. Людська екзистенція як «больова точка» філософії та літератури ХХ ст. А. Камю. Ж.-П. Сартра. Натуралістична інтерпретація людини в бігевіоризмі, соціобіології та класичному психоаналізі. Людина в інтерпретації неопсихоаналізу. К. Юнг. Е. Берн.	семінарське заняття – 2 години Семінар-обговорення	Камю А. Міф про Сізіфа. / Пер. з франц. О. Жупанський, К. Портфель, 2015 – С. 4-52, 87-95 // Режим доступу file:///C:/Users/Iryna/Downloads/kamju_mif_pro_sizifa.pdf	Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст.: навч.посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93- 154. Крічлі С. Вступ до континентальної філософії. Пер. з англ. – К., 2008. Лепп І. Християнська філософія екзистенції. Пер. з франц. – Київ, 2004. Райда К.Ю. Екзистенціальна філософія. Традиція і перспективи. – К., 2009. Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022.	Що таке “екзистенція” у новітній семантиці даного поняття? Як співвідносяться між собою “екзистенція” та “есенція”? Чи є екзистенціалізм антиметафізичною течією у філософії? Відповідь обґрунтуйте. Чому екзистенціалісти говорять про трагізм життя? Розкрийте зміст поняття свободи в екзистенціалізмі, спираючись на філософію Ж.-П. Сартра. В якому сенсі людська екзистенція є невичерпною?	
5-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 4. Метафізика і онтологія: питання онтологічних первоначал. Метафізика – це наука про суще як суще, що ідентифікує загальні види чи категорії, під які підпадають речі, й окреслює зв'язки та співвідношення між цими категоріями. Метафізика окреслює категоріальну мапу світу у пошуку мови опису трансцендентного. Більше того онтологічні розриви між тілом та душею, свідомістю та мозком, добром і злом; розмова про свободу волі, істину, пошук відповіді на питання «чому» завжди виштовхують нас у метафізичну реальність. Онтологія – споріднена з метафізикою наука, назва якої виникла у ХVІІ сторіччі (хоча наука існувала раніше). Онтологія – апріорна філософська наука про фундаментальні засновки можливості факту, а метафізика – наука, що пояснює цей факт. Онтологія «надає» метафізиці точні поняття загальних та індивідуальних сутностей можливих індивідуальних предметів та певні апріорні закони, які стосуються	лекція – 2 години	Гайдегер М. Буття у околі речей // Режим доступу http://www.ji.lviv.ua/jilibrary/Voznikak/text-iperekl/kn3-heid2.htm	Баумейстер А. Джерела і приховані мотиви фундаментальної онтології / А. Баумейстер // Sententiae. – 2012. – № 2 (ХХVІІ). – С.46–59. Європейський словник філософії: лексикон неперекладностей. Том перший. – К.: Дух і літера, 2009. – С. 101–147. Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія / Л. Сафонік. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 350 с. Гумбрехт Г.У. Продукування присутності. Що значення не може передати. Пер. з англ. Харків: IST Publishing, 2020. 192 с.	Які шари реального буття виокремив Н. Гартман? У чому суть некласичної онтології М. Гайдегера?	5-й навчальний тиждень 2 год

	можливих зв'язків і стосунків між індивідуальними предметами. Завдання онтології уможливити метафізичне дослідження, утвердивши існування буттєвих зв'язків у світі.					
5-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Філософська антропологія: Функціональні концепції сутності людини. Людина як істота, що проблематизує саму себе. Проблема “Я – Інший” як осереддя антропологічної рефлексії. Функціонально-ціннісна інтерпретація людини у філософії Ф.Ніцше. Духовна сутність людини у концепції М. Шелера. Ексцентрична сутність людини у філософії Г. Плеснера. Сутність людини як іманентна суперечність буття в гуманістичному психоаналізі Е. Фрома.	семінарське заняття – 2 години Семінар-дискусія	Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996 – С. 10-31 // Режим доступу http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/s_heler.html	Кульчицький О. Український персоналізм. – Мюнхен-Париж: УВУ, 1985. –192с. Маланюк Є. Малоросійство // Книга спостережень. Том другий. – Торонто,1966. – С. 229 – 247. Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. - 304 с.	Які дискурсивні практики лежать в основі розрізнення понять особи і особистості? Чому важливо розрізнати і не сплутувати екзистенціальні і історичні дихотомії? Чому важлива гармонійна єдність вписування і виокремлення? Які можете запропонувати характеристики неповноцінності особи через ерозію елементів(прикмет) її повноти?	
6-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 5. Методологія соціогуманітарного пізнання. Наукове знання та його специфіка (орієнтація на отримання нового знання, наявність визнаних процедур отримання та перевірки нових знань, системна організація). Буденне, наукове, поза наукове, ненаукове знання. Наука як система знань, що історично змінюються. Емпіричне знання: специфіка та форми. Методи емпіричного пізнання: спостереження та експеримент. Теоретичне знання: специфіка та форми. Проблема, ідея, гіпотеза, теорія. Структура та функції (систематизація, пояснення, передбачення, практичне застосування) наукової теорії. Структура наукового пояснення. Реалізм, інструменталізм, редукціонізм. Види наукових теорій. Співвідношення філософського, наукового та соціального пізнання та їх взаємодія.	лекція – 2 години	Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. К.: Дух і Літера, 2019. С. 15–28. URL: http://library.lol/main/9B4C5AC52B23EAEF66E0C0048555A221	Олтрейд Дагого. Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту: наука і технології, що змінили світ / пер. з англ. І. Возняка. Харків : Віват, 2021. 368 с. Карась А. Мітологія як горизонт розуміння та її естетичне і соціально-політичне проявлення. Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. 2019. № 22. С. 14–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_philos_2019_22_4 Лютій Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). Київ : Темпора, 2019. 379 с.	Які головні риси феноменологічного методу і в яких науках він найчастіше застосовується? У чому суть структуралізму як методу соціогуманітарного пізнання? Які етапи еволюції структуралізму?	6-й навчальний тиждень 4 год

6-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Соціальна філософія: некласичні інтерпретації суспільства Предмет соціальної філософії. Некласична парадигми розуміння соціальних процесів. Марксистська концепція суспільства. Суспільний прогрес. Формацийний підхід. Відкрите суспільство, демократія і тоталітаризм у трактуванні К. Попера. Інтерпретація суспільного поступу в філософії Х. Ортеги-і-Гасета. Католицька соціальна філософія Ж.Марітена та П. Тейяра де Шардена. Соціальнофілософські ідеї лібералізму.	<i>семінарське заняття – 2 години</i> Оксфордські дебати	Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. – С. 15–139.	Бойченко М. І. Соціальна філософія : підручник. К. : ВПЦ “Київський університет”, 2020. 624 с. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 326-352. Гаск Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії. В 3 томах. - Київ: Сфера, 1999-2000. Гаск Ф. Скорочена версія для журналу “Читацький огляд” книги “Шлях до кріпацтва”. – Київ, ГО “Ціна держави”, 2016. С. Тейяр де Шарден Феномен людини: (переклад фрагментів) // Читанка з історії філософії: У 6 книгах. Книга 6. Зарубіжна філософія ХХ ст. – К.: Довіра, 1993. – С159-165.	Чим соціальна філософія відрізняється від соціології? Які структурні елементи суспільно-економічної формації та взаємозв’язки між ними, за К. Марксом? У чому відмінність між відкритим і закритим суспільством, за К. Попером? Особливості бунту мас на початку ХХ ст., за Х. Ортегою-і-Гасетом?	
7-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 6. Моделі розвитку науки. Процес розвитку наукового знання від класичного до некласичного і постнекласичного; знайомить із емпіричними та теоретичними методами наукового пізнання; розкриває специфіку емпіричного та теоретичного рівня функціонування науки. Знання з цієї теми слугує розумінню двох рівнів функціонування як гуманітарних, так і спеціальних правничих дисциплін та їхньої специфіки щодо об’єктів і методів дослідження	<i>лекція – 2 години</i>	Лакатош І. Історія науки та її раціональні реконструкції // Психологія і суспільство. Тернопіль, 2016. - № 3. – С. 13-23. // Режим доступу http://dspace.tne.u.edu.ua/bitstream/316497/6495/1/%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%88%20%D0%86.pdf	Кайку М. Візії: як наука змінить ХХІ сторіччя. – Львів : Літопис, 2004. – 544 с. Кун Т. Структура наукових революцій. – PortRoyal : Академ-Прес, 2001. – 226 с. Нікітін Л. Віртуальна реальність як соціальне явище // Філософська думка, 1999. № 6. – С. 43-57. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с.	В чому відмінність кумулятивної моделі наукових досліджень від некумулятивної моделі розвитку? Яка структура науководослідницьких програм, за І. Лакатошем? Що таке парадигма? Яка її роль у наукових дослідженнях, за Т. Куном?	7-й навчальний тиждень 4 год

7-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Громадянське суспільство як здійснення свободи. Поняття громадянського суспільства, його структура та проблеми становлення в Україні. Філософія і політика. Роль філософії в концептуальному обґрунтуванні політики. Соціальні співвідношення людей та співвідношення їх інтересів у суспільному розвитку. Нація в структурі суспільства. Проблема націоналізму.	<i>семінарське заняття – 2 години</i> Семінар-обговорення	Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – К., 2001.	Грінфельд Лія. Типи націоналізму // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 688-70. Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях.- Київ-Львів, 2003.- С. 425-429; 444-488. Карась А. Цивілізаційний проект розгортання громадянської ідентичності в контексті “утіленого розуму” / А. Карась // Філософія фінансової цивілізації : зб. наук. пр. ; відп. секретар З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – С. 70–93. Патнем Р. Творення демократії. – К., 2002.	Який зміст поняття «громадянське суспільство» і з чим пов'язані проблеми його становлення в Україні? Пояснить походження тоталітаризму і демократії у ХХ ст. Як Ви знаєте концепції походження та розвитку нації?	
8-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 7. Соціальна філософія та її проблеми. Аргументується відмінність між науками про державу і суспільство та соціальною філософією, специфікою її цілісного розуміння суспільства; розкривається виникненням і конституюванням соціології як самостійної науки; розглядаються субстанційний та структурнофункціональний підходи до розуміння природи суспільства та його функціонування.	<i>лекція – 2 години</i>	Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022 – С. 326-352.	Рижак Л. В. Філософія : підручник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. – С. 15–139. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 326-352. Гаек Ф. Право, законодавство и свобода. Нове викладення принципів справедливості та політичної економії. В 3 томах. - Київ: Сфера, 1999-2000.	Відкрите суспільство, демократія і тоталітаризм у трактуванні К. Попера. Інтерпретація суспільного поступу в філософії Х. Ортеги-і-Гасета. Католицька соціальна філософія Ж.Марітена та П. Теяра де Шардена. Соціально-філософські ідеї лібералізму.	8-й навчальний тиждень 2 год
8-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Філософія історії ХХст.. Методологія дослідження. Нелінійне тлумачення історичного процесу в морфології історії О.Шпенглера, Некласична цивілізаційна концепція історії А.Тойнбі. Філософія історія К.Ясперса. Концепція “осьового часу”. “Кінець” історії Ф. Фукуями. Українська історіософія: М. Драгоманов, М. Грушевський, І. Франко та Д. Донцов. Основні риси європейської та американської філософії історії другої пол. ХХ ст. (Г. Вайт, Ф.Анкерсміт).	<i>семінарське заняття – 2 години</i>	Тойнбі А. Дж. Дослідження історії. К., 1995.Т.1. С. 14-58.	Зашкільняк Л.О. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів, ЛНУ ім. І.Франка,1999. Кислюк К.В. Історіософія в українській культурі: від концепту до концепції. Харків, ХДАК, 2008. Колінгвуд Р. Ідея історії. – К., 1991. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. К., 1996. Попер К. Злиденність історизму. К.: АБРИС, 1994. Ясперс К. Про сенс історії / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія: Навч. Посібник / Упорядники В. В. Лях, В. С. Пазенок. – Київ, Вахлер, 1996. С.184-210.	В чому суть нелінійного тлумачення історичного процесу у морфології історії О. Шпенглера? В чому відмінність між розуміння історії Шпенглером та Тойнбі? У чому суть матеріалістичного розуміння історії? Як є проблеми створення єдиної концептуальної картини всесвітньої історії? Що означає поняття “кумулятивний розвиток історії”? Як розуміти твердження К. Ясперса, що “історія – це шлях до надісторичного”?	

9-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 8. Філософська антропологія та проблеми людини. Загальні характеристики антропології із здійснення логічно-сміслового переходу до розгляду метаморфоз антропоцентризму і оприявлення засад самоідентифікації сучасної людини як особи.	лекція – 4 години	Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996 – С. 10-31 // Режим доступу http://www.philsci.uni.v.kiev.ua/biblio/sheler.html	Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 304 с. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996. Кульчицький О. Український персоналізм. – Мюнхен-Париж: УВУ, 1985. –192с.	У чому специфіка функціонального підходу до розуміння людини? У чому полягає суть тоталізуючи систем у поглядах на людину як особу? Які дискурсивні практики лежать в основі розрізнення понять особи і особистості?	10-й навчальний тиждень 2 год
10-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Онтологія як вчення про межові засади буття Особливості філософського осмислення буття. Критична онтологія М. Гартмана. Християнсько-еволюційна онтологія П. Тейяра де Шардена. Фундаментальна онтологія М. Гайдегера. Феноменологічна онтологія Ж.-П. Сартра.	семінарське заняття – 2 години	Гайдегер М. Буття у околі речей // Режим доступу http://www.ji.lviv.ua/jilibrary/Vozniak/text-iperek1/kn3-heid2.htm	Держко І. З. Критична онтологія М. Гартмана і сучасна наукова картина світу / І. З. Держко // Вісник Львівського університету. Сер. Філософ. науки. – 2009. – Вип. 12. – С. 36–43. Європейський словник філософії : лексикон неперекладностей. Том перший. – К. : Дух і літера, 2009. – С. 101–147. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології / Ж.-П. Сартр. – К. : Основи, 2001. – 854 с. Сафонік Л. Буттєвість сенсу людського життя : монографія / Л. Сафонік. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 350 с. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – Розд. 6; Розд. 7.	Які шари реального буття виокремив Н. Гартман? У чому специфіка шарів реального буття, за Н. Гарманом? Які етапи еволюції універсуму, за П. Тейяром де Шарденом? Що таке “ноосфера”? Які передумови становлення ноосфери, за В. Вернадським? У чому суть некласичної онтології М. Гайдегера? Як М. Гайдегер тлумачить поняття «екзистенційна аналітика» Dasein?	
10-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Філософія у XX ст.: лінгвістична та аналітична перспективи філософування Лінгвістичний поворот у філософії: його витоки та трансформація. Мова як знакове і структурне опосередкування між людиною і буттям: від семіології Ф. де Сосюра і семіотики Ч. С. Пірса до постмодерністських студій. Функціональні особливості мови з погляду семіотики. Мова як комунікативна і моделювальна системи. Мова, ментальність, штучний інтелект.	семінарське заняття – 2 години Семінар-дискусія	Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Л.: Літопис, 2014. – 374 с. С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-	Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Підручник. – К.: Академія, 2008. – С.: Гумбольдтіанство: 34-48; О. Потебня: 195-204; Ф де Сосюр: 60-65; Н. Хомський: 80-87. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93- 154. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. – С.	У чому сутність лінгвістичного повороту у філософії? Яка природа лінгвістичного знаку за Ф. де Сосюром? У чому відмінність між моделями знаків Сосюра і Пірса? Що вивчає філософія свідомості та когнітивна наука? Яку роль відіграє мова у формуванні колоніального нарративу? Хто з філософів стоїть біля початків	

	Мова як спосіб соціальної комунікації, мислення й розуміння. Мова і влада. Мова у колоніальному середовищі: «наратив і соціальний простір» (Е. Саїд). Сучасна аналітична філософія та когнітивна наука (Дж. Серл, Д. Деннет, Д.Челмерс).		297; Д. Чалмерс: 297-337).	457- 478. Ділі Дж. Основи семіотики. – Львів: Арсенал, 2000. – С. 37-45; 160-190. Саїд Е. Культура й імперіалізм. – К.: Критика, 2007. – С. 37-51; 111-135. Соссюр Фердінан. Курс загальної лінгвістики / Переклад з французької. – К.: Основи, 1998. – С. 18-37; 279-292. George Lakoff and Mark Johnson. Philosophy in the Flesh. The Embodied Mind and its Challenge to Western Thought. Basic Books.1999. – С. 470- 471.	аналітичної філософії? Які головні розробляє сучасна когнітивна наука? Запропонуйте характеристики головних принципів концепції «втіленого розуму».	
11-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 9. Ідентичність і центрованість буття як проблема українства. Центральна теза лекції – для українців питання ідентичності не переставало бути актуальним упродовж усієї історії нації. Підвалиною ідентичності скрізь і завжди виявлялася центрованість буття як структуроване цілісне її існування. У лекції акцентовано на мірі структурованості та цілісності (центрованості) буття нації у визначальні періоди її історичного становлення.	<i>лекція – 2 години</i>	Франко І. Поза межами можливого // Зібрання творів: У 50 т. – К: Наукова думка, 1986. – Т.45. – С. 276–285.	Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: Етнополітологічний аналіз. – К.: Вища школа, 1998. – 392 с. Попович М. Національна ідея і соціальні трансформації в Україні. – К., 2005. – 328 с. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму. – Відень, 1926. – 580 с.	Які чинники формування етнічної самосвідомості українців? Який суспільний ідеал обстоював І. Франко? Чи тотожні поняття “суспільний ідеал” і “національний ідеал”?	11-й навчальний тиждень 4 год
11-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Методологія соціогуманітарного пізнання. Герменевтика як методологія гуманітарного пізнання. Класична герменевтика та її принципи. Ф. Шляєрмахер. Історична герменевтика В. Дільтая. Філософська герменевтика та її специфіка М. Гайдегера. Головні ідеї філософської герменевтики Г.-Г. Гадамера: поняття дієво-історичної свідомості, герменевтичного досвіду, гри як моделі розуміння. Феноменологічний метод у філософії та науці: соціологія, психологія, філософія релігії. Структуралізм як метод соціогуманітарного пізнання.	<i>семінарське заняття – 2 години</i>	Ярошовець В. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму . К. : Знання України, 2004. – 214 с.	Вандельфельс Бернхард Вступ до феноменології. – К. : Альтерпрес, 2002. – 176 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека). Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика І : Основи філософської герменевтики / [пер. з нім. О. Мокровольський]. – К.: Юніверс, 2000. – Т. І. – С. 332–352. Енциклопедія постмодернізму. К.: Основи, 2003. – 503 с. Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну // Філософ. і соціол. думка, 1995. – № 5-6. – С. 15-38. Фуко М. Що таке автор? Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. Львів, 1996. – С. 442-457.	Як В. Дільтай обґрунтував правомірність гуманітарних наук? Які риси філософської герменевтики сформулював Г.-Г. Гадамер? Які головні риси феноменологічного методу і в яких науках він найчастіше застосовується? У чому суть структуралізму як методу соціогуманітарного пізнання? Які етапи еволюції структуралізму?	

12-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 10. Філософія постмодернізму. Ознайомлення з актуальним станом методологічної рефлексії над явищем постмодернізму в історії науки, філософії, культури, соціальності, художньої творчості та аналізу його теоретичних і практичних вимірів в контексті сучасної міждисциплінарної рефлексії та парадигми (пост)некласичного знання.	<i>лекція – 2 години</i>	Возняк Т. Зауваги на тему постмодерну як цивілізаційної кризи (до моделі циклічного розвитку європейської цивілізації) // <i>І.</i> – 2000. – ч. 19. – С. 219–224.	Лосик О. «Справедливі» значення свободи у постмодерністській інтерпретації Ж.-Ф. Ліотара // <i>Збірник наукових праць (третій випуск), підготовлений за дослідницькою програмою кафедри філософії «Громадянське суспільство як здійснення свободи» / За ред. А. Карася. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – С. 183–192. Після філософії: кінець чи трансформація? / Пер. з англ. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с. Краснодембський 3. На постмодерністе роздоріжжях культури / Пер. з польськ. – Основи, 2000. – 196 с.</i>	Як слід розуміти семіотичну природу постмодерної дискурсивності? Яким є «статус знання» у філософських та цивілізаційних контекстах Премодерну, Модерну та Постмодерну? Свобода дискурсивних практик: між раціоналізмом та релятивізмом. Яких рис набуває свобода у постмодерністському тлумаченні? Які головні аргументи критиків постмодерністської «ситуації»?	12-й навчальний тиждень 4 год
12-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Ситуація постмодернізму в сучасній філософії Постмодернізм як поняття, настанова і практика: підходи до розуміння. Поняття «постмодерну», «постмодерності», «постмодернізму» в гуманітарно-філософській термінології. Джерела постмодерністського розуміння свободи у науковій, мистецькій та соціальній рефлексії. Дискурсивні особливості постмодерністського «стану духу» (полілог, диссенс, плюралізм, ризоматичність). Головні постаті європейського та американського постмодерного дискурсу: Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Постмодернізм і Україна у призмі актуальних дискусій та культурній соціальності.	<i>семінарське заняття – 2 години</i> Семінар-панельна дискусія	Возняк Т. Зауваги на тему постмодерну як цивілізаційної кризи (до моделі циклічного розвитку європейської цивілізації) // <i>І.</i> – 2000. – ч. 19. – С. 219–224.	Габермас Ю. Філософський дискурс модерну / Пер. з нім. – К.: Четверта хвиля, 2001. – 216 с. Дельоз Ж. Суспільство контролю. Postscriptum// Література Плюс. – 1999. – № 14. – С. 6–7. Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с. Лосик О. «Справедливі» значення свободи у постмодерністській інтерпретації Ж.-Ф. Ліотара // <i>Збірник наукових праць (третій випуск), підготовлений за дослідницькою програмою кафедри філософії «Громадянське суспільство як здійснення свободи» / За ред. А. Карася. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – С. 183–192. Після філософії: кінець чи трансформація? / Пер. з англ. – К.: Четверта хвиля, 2000. – 431 с.</i>	В чому полягає субстанційна актуальність змістів «сучасності»? Міждисциплінарна відкритість: за і проти. Відповідь аргументуйте. Назвіть типологізаційні орієнтири постмодерністських підходів. Як слід розуміти семіотичну природу постмодерної дискурсивності? Яким є «статус знання» у філософських та цивілізаційних контекстах Премодерну, Модерну та Постмодерну? Свобода дискурсивних практик: між раціоналізмом та релятивізмом. Яких рис набуває свобода у постмодерністському тлумаченні? Які головні аргументи критиків постмодерністської «ситуації»?	

13-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 11. Філософія свободи і громадянське суспільство. Вивчити генезу ідеї і практики громадянського суспільства крізь призму філософії свободи; з'ясувати особливості концепту індивідуальної свободи і трансформацію соціальних уявлень про неї в контексті західноєвропейського цивілізаційного розвитку. Визначити ключові філософські ідеї і концепти, що обумовили дискурсивний і теоретичний вплив на формування громадянського суспільства. Критично дослідити і засвоїти філософську спадщину щодо виникнення найвагоміших концепцій свободи упродовж інтелектуального і цивілізаційного розвитку, обґрунтувати поняття громадянської ідентичності в аспекті уявлень про національну легітимність та її цивілізаційне обмеження	<i>лекція – 4 години</i>	Карась А. Інтерпретація громадянського суспільства в ХХ ст. // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія.– Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 382-405.	Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях та некласичних інтерпретаціях. Монографія. – Київ-Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2003 – 520с. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. – Львів, 2000. Грінфельд Лія. Типи націоналізму // Націоналізм. Антологія. – К.: Смолоскип, 2000. – С. 688-70. Карась А. Цивілізаційний проект розгортання громадянської ідентичності в контексті “утіленого розуму” / А. Карась // Філософія фінансової цивілізації : зб. наук. пр. ; відп. секретар З. Е. Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. – С. 70–93.	Який зміст поняття «громадянське суспільство» і з чим пов'язані проблеми його становлення в Україні? Поясніть походження тоталітаризму і демократії у ХХ ст. Які Ви знаєте концепції походження та розвитку нації?	14-й навчальний тиждень 2 год
14-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Методологія природничо-наукового пізнання. Моделі розвитку науки: класична, некласична, постнекласична Риси класичної науки Лінійно-кумулятивна модель класичної науки. Матеріалістична діалектика як методологія класичної науки та її межі. Риси некласичної науки. Лінійно-некумулятивна модель розвитку. Пліуралізм моделей наукових досліджень. К. Попер. І. Лакатош, Нелінійна некумулятивна модель постнекласичної науки. Т. Кун. Синергетика як методологія постнекласичної науки. Принципи проліферації та неспівмірності постнекласичної науки. П. Фосрабенд. Віртуалізація та перспективи.	<i>семінарське заняття – 4 години</i>	Кайку М. Візії: як наука змінить ХХІ сторіччя. – Львів : Літопис, 2004. – 544 с.	Кун Т. Структура наукових революцій. – PortRoyal : Академ-Прес, 2001. – 226 с. Нікітін Л. Віртуальна реальність як соціальне явище // Філософська думка, 1999. № 6. – С. 43-57. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с.	Які критерії класичної науки, за О. Контом? Які критерії некласичної науки, В чому відмінність кумулятивної моделі наукових досліджень від некумулятивної моделі розвитку? Яка структура науково-дослідницьких програм, за І. Лакатошем? Що таке парадигма? Яка її роль у наукових дослідженнях, за Т. Куном? Які критерії постнекласичної науки, за І. Пригожиним? Охарактеризуйте методологічні принципи постнекласичної науки, за П. Фосрабендом? У чому суть віртуалізації науки? Які критерії віртуальної науки?	

15-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Тема 12. Глобалізація та перспективи сталого розвитку. Інтеграційні тенденції та глобалізаційні виміри буття людства. Етапи глобалізаційної інтеграції: колонізація, європеїзація та американізація. Феномен Європи та європейської людини. Д. де Ружмон. Стратегія інтеграції Європи. Принципи федералізації Європи. Ознаки нового “світоладу” та чинники його конституювання. Б. Гаврилишин. Україна в контексті європейського вибору. Науково-технічний прогрес і тенденції глобалізації. Поняття “глобалізації”. Р. Робертсон, У. Бек, З. Бауман, Т. Фрідмен. Філософія глобалізація. Ліберальні засади глобалізації. Основні риси глобалізації. Концепції поміркованої та радикальної глобалізації. Вади глобалізації та її альтернативи: антиглобалізм та альтерглобалізм.	<i>лекція – 4 години</i>	Глобальна віртуалізація освіти: виклики національній ідентичності / Л. Рижак // Вісник ЛНУ. Серія філософські науки, 2011. – Вип. 14. – С. 42-49. Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ Імені Івана Франка, 2022. – С. 509-525.	Філософія сталого розвитку людства: навчально-методичний посібник / Л. Рижак. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 518 с. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – Розд. 11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя. – К. : Альтерпрес, 2004. – 100 с. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух. – К.: Інтелсфера, 2001. – 393 с. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства: навчально-методичний посібник. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2011. – 516 с.	Які, на Вашу думку, перспективи цивілізаційного розвитку України? Які глобальні екологічні проблеми людства? Які мегаризики породжені науково-технічним прогресом? Які головні ідеї гуманістичного маніфесту А. Печей? Чому ідея сталого розвитку визнана стратегією сучасної глобалізації? Які імперативи становлять суть концепції сталого розвитку? Охарактеризуйте глобальні сценарії сталого розвитку.	16-й навчальний тиждень 4 год
16-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Культура і цивілізація: філософський аналіз Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика. Глобально-технократичний підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?	<i>семінарське заняття – 2 години</i> Семінар - дискусія	Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022	Козловський П. Постмодерна культура // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія. – К., 1996. – С. 213 – 295. Масуда Й. Комп’ютопія // Філософ. і соціол. думка, 1993. – №6. – С. 50. Тофлер Е. Третя хвиля. – К.: Всесвіт, 2000. – 480 с. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів: Кальварія, 2005. – 380 с.	Який зміст вкладає О. Шпенглер у поняття «цивілізація»? Чому, на його думку, цивілізація неминуче веде до «присмерку культури»? У чому суть соціологічного підходу до культури? Яка особливість аксіологічної інтерпретації культури? Яка основна ідея символічної концепції культури Е. Касірера? У чому суть локально культурологічного розуміння цивілізації? Назвіть основні риси західної цивілізації за С. Гантінгтоном. Які, на Вашу думку, перспективи цивілізаційного розвитку України?	

16-й навчальний тиждень (згідно розкладу)	Глобалізація та перспективи сталого розвитку людства Основні підходи до тлумачення культури в новітній філософії: натуралізм, соціологізм, аксіологізм, семіотика. Глобально-технократичний підхід до інтерпретації цивілізації. Е. Тофлер. Локально-культурологічний підхід до інтерпретації цивілізації. С. Гантінгтон. Перспективи культурно-цивілізаційного поступу. Українська культура: перспектива розвитку чи асиміляції?	<i>семінарське заняття – 2 години</i> Проблемно-пошуковий семінар	Фрідмен Т. Нова система. Лексус і оливкове дерево // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022.	Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя. – К.: Альтерпрес, 2004. – 100 с. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух. – К.: Інтелсфера, 2001. – 393 с. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства : навчально-методичний посібник. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2011. – 516 с. Ружмон Д. де. Європа у грі. Шанс Європи. Відкритий лист до європейців. – Львів: [Б.в.], 1998. – 272 с. Фрідмен Т. Лексус і оливкове дерево. Зрозуміти глобалізацію. Львів: [Б.в.], 2002. 624 с. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів: Кальварія, 2005. – 380 с.	Які головні риси глобалізації за Т. Фрідменом? З якими глобальними проблемами людство ввійшло у XXI століття? Які глобальні екологічні проблеми людства? Які мега ризики породжені науково-технічним прогресом? Які головні ідеї гуманістичного маніфесту А. Печей? Чому ідея сталого розвитку визнана стратегією сучасної глобалізації? Які імперативи становлять суть концепції сталого розвитку? Охарактеризуйте глобальні сценарії сталого розвитку	